

Решения за
по-добър живот

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.”

Европейски съюз
Кохезионен фонд

Дирекция “Кохезионна политика за околна среда”
ope@moew.government.bg

Допълнение на оперативна програма “Околна среда 2007 – 2013 г.”

Оперативна програма “Околна среда 2007–2013 г.” (ОПОС) е насочена към реализирането на приоритети, свързани с прилагането на европейското екологично законодателство и изграждане на базисна екологична инфраструктура.

Приоритетна ос 1 на ОПОС *„Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 екв.ж. и в населени места с под 2000 екв. ж., попадащи в градски агломерационни ареали”*, за която са определени около 70% от финансовия ресурс на програмата, е насочена към постигане на изискванията на Директива 91/271/ЕИО за пречистването на градските отпадъчни води, свързани с изграждане на канализационни мрежи и селищни пречиствателни станции за отпадъчни води, както и на изискванията на Рамкова директива 2000/60/ЕО за водите.

С оглед постигане изискванията на Директива 91/271/ЕИО и насочване на ограничения финансов ресурс към приоритетни инвестиции във ВиК инфраструктурата и пречистването на отпадъчни води, на заседание на Комитета за наблюдение на ОПОС през ноември 2009 г. беше приет документът *„Подход и методология за подбор на проектите по приоритетна ос 1 на ОПОС”*. Основните елементи на новия подход включват:

- Анализ на текущото състояние и нуждите от инвестиции в сектор „Води”;
- Определяне на приоритетни за финансиране по ОПОС агломерации – 124 агломерации на 10 000 екв.ж., предвид сроковете за прилагане на изискванията на Директива 91/271/ЕИО;
- Финансиране на проекти за приоритетните агломерации посредством процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;
- В условията на незавършена реформа във ВиК сектора, възприемане на интегриран подход към посрещане на инвестиционните нужди на ВиК инфраструктурата в приоритетните агломерации и финансиране на стратегическите инвестиционни мерки, които не биха противоречали на последващи интегрирани решения.

През 2010 г. бяха обявени две процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 1 на ОПОС:

- BG161PO005/10/1.11/02/16 *„Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 е.ж.”* – за реализиране на строителни дейности по изграждане, реконструкция и модернизация на ПСОВ, канализационна и водопроводна мрежи в агломерациите.

- BG161PO005/10/1.11/03/19 „Подготовка и изпълнение на проекти за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 е.ж.” – за подготовка на инвестиционен проект и последващо изпълнение на строителни дейности. Процедурата е насочена към общини с ниска степен на проектна готовност.

Бенефициенти по двете актуални процедури в сектор „Води” на ОПОС са общините, на чиято територия попадат приоритетните агломерации. Задължително условие за кандидатстване по процедурите е общините да са в партньорство с ВиК операторите. Ролята на ВиК операторите е да подпомагат подготовката и изпълнението на проектите като:

- участват в планирането и подготовката на инвестиционния проект с предоставяне на данни и съгласуване на изготвената проектна документация;
- участват и подпомагат изпълнението на проекта със свои представители в звеното за изпълнение на проекта и при възлагане на дейности по проекта.

ВиК операторите могат и да допълнят безвъзмездното финансиране с цел изпълнение на интегриран проект чрез финансиране на недопустими компоненти по проекта, разходите за които няма да бъдат възстановени по ОПОС.

Ролята на ВиК операторите е изключително важна и след приключване на проекта с оглед последващата експлоатация на новоизградената/рехабилитирана инфраструктура.

Операторите, предоставящи ВиК услуги в страната, са държавни, общински или смесени търговски дружества, които към момента са изправени пред предизвикателствата на стартиралата реформа във ВиК сектора, породена от необходимостта за уреждане на разпокъсаната и неясна собственост върху ВиК активите в страната и необходимостта от устойчиво развитие и експлоатация на инфраструктурата. Съгласно измененията в Закона за водите, собствеността върху ВиК инфраструктурата следва да бъде публична държавна или публична общинска собственост, управлявана от Асоциации за ВиК, 25 от които са учредени към момента.

Успешното и ускорено реформиране на ВиК сектора и уреждането на въпросите за собствеността, управлението и експлоатацията на ВиК инфраструктурата са наложителни в отговор на забележките на Европейската комисия, отправени към МРРБ и МОСВ в официално писмо на ГД „Регионална политика” на ЕК от 17.11.2010 г., и за създаване на предпоставки за ефективна подготовка, управление и експлоатация на инфраструктурата, изградена/рехабилитирана с европейски средства. В тази връзка, спешно трябва да бъдат предприети мерки за ускоряване на процеса на реформата в сектора и за укрепване капацитета на ВиК асоциациите за управление на ВиК собствеността.

Успешното провеждане на реформата е предпоставка за качествената подготовка и изпълнение на проектите, финансирани със средства на ОПОС, а оттам – и на усвояването на средства по програмата. Реформата е необходима и за осигуряване на устойчивост на ВиК сектора, както и за справяне с риска от поставяне на условия относно финансиране на сектора през следващия програмен период. Следва да се има предвид, че националният ресурс за укрепване на капацитета на структурите, ангажирани с процеса на управление и реконструкция на ВиК инфраструктурата, е ограничен.

Примерни дейности, които ще подпомогнат изпълнението на оперативната програма и финансираните проекти, включват:

- Създаване на Звено за комуникация, координация и контрол на реформата в отрасъл ВиК към МРРБ. Създаването на такова Звено следва логично нормативните разпоредби на Закона за водите, според които Министърът на регионалното развитие и благоустройството осъществява държавната политика, свързана с дейностите по експлоатация, изграждане, реконструкция и модернизация на водоснабдителни и канализационни системи и съоръжения на населените места (чл. 10, ал. 1, т. 1), координира дейността на ВиК асоциациите (чл.10б, ал.2, т.4), както и поради факта че е министърът на регионалното развитие и благоустройството е принципал на ВиК дружествата, в които държавата е едноличен собственик на капитала или притежава част от капитала.
- Предоставяне на техническа подкрепа и изграждане капацитета на ВиК асоциациите и ВиК операторите;
- Изготвяне на стратегически документи за управление и развитие на ВиК сектора.

В тази връзка, одобрението на финансиране на мерки по укрепване капацитета на ВиК асоциациите и реформиране на ВиК сектора ще бъде свързано с необходимост от допълнение на оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” и включването на МРРБ като допустим бенефициент на дейности по приоритетна ос 1 на ОПОС.

Допълненията засягат следните текстове в ОПОС:

- стр.52, т.1.4. „Типология на дейностите, включени в приоритетната ос” – да се добави подточка 8 „Стратегическо планиране и укрепване капацитета на структурите, ангажирани в процеса на реформиране на ВиК сектора за осигуряване устойчивото управление на ВиК инфраструктурата”;
- стр.56, т.1.7. „Бенефициенти” – структури в Министерство на регионалното развитие и благоустройството, ангажирани в координацията и контрола на реформата във ВиК сектора.